

Zadeva C-826/21

**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča**

Datum vložitve:

22. december 2021

Predložitveno sodišče:

Curtea de Apel București (Romunija)

Datum predložitvene odločbe:

1. julij 2021

Tožeča stranka na prvi stopnji in pritožnica:

Uniunea Producătorilor de Fonograme din România (UPFR)

Tožena stranka na prvi stopnji in nasprotna stranka v pritožbenem postopku:

Societatea Națională de Transport Feroviar de Călători (SNTFC)
„CFR Călători“ SA

Predmet postopka v glavni stvari

Pritožba zoper sodbo Tribunalul București (višje sodišče v Bukarešti, Romunija), s katero je bila zavrnjena odškodninska tožba, na podlagi katere je tožeča stranka na prvi stopnji in pritožnica (v nadaljevanju: tožeča stranka) zahtevala, da se toženi stranki na prvi stopnji in nasprotni stranki v pritožbenem postopku (v nadaljevanju: tožena stranka) naloži plačilo pravičnega nadomestila za priobčitev glasbenih del javnosti. Pravno vprašanje se v bistvu nanaša na to, ali se lahko šteje, da gre za priobčitev javnosti že na podlagi dejstva, da so potniški vagoni opremljeni z napravami za zvočno komunikacijo.

Predmet in pravna podlaga predloga za sprejetje predhodne odločbe

Na podlagi člena 267 PDEU se prosi za razlago člena 3 Direktive 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta

Vprašnji za predhodno odločanje

1) Ali železniški prevoznik, ki uporablja železniške vagone, v katerih so nameščeni sistemi ozvočenja, namenjeni obveščanju potnikov, s tem izvaja priobčitev javnosti v smislu člena 3 Direktive 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi?

2) Ali člen 3 Direktive 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi nasprotuje nacionalni ureditvi, ki uvaja izpodbojno domnevo priobčitve javnosti na podlagi obstoja naprav za zvočno komunikacijo, če so ti sistemi predpisani z drugimi pravnimi določbami, ki urejajo dejavnost prevoznika?

Navedene določbe prava Unije in sodna praksa Sodišča

Direktiva 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi, člen 3

Sodba z dne 7. decembra 2006, SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764; sodba z dne 15. marca 2012, Phonographic Performance (Irska), C-162/10, EU:C:2012:141; sodba z dne 4. oktobra 2011, Football Association Premier League in drugi, C-403/08 in C-429/08, EU:C:2011:631; sodba z dne 15. marca 2012, SCF, C-135/10, EU:C:2012:140, in sodba z dne 31. maja 2016, Reha Trening, C-117/15, EU:C:2016:379

Navajane nacionalne določbe

Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe (zakon št. 8/1996 o avtorski in sorodnih pravicah). Ta zakon določa, da so za neposredno ali posredno uporabo fonogramov, izdanih v komercialne namene, ali za njihovo reproduciranje z radiodifuzijo ali s katerim koli drugim sredstvom za priobčitev javnosti, izvajalci in proizvajalci fonogramov upravičeni do enotnega pravičnega nadomestila, katerega višina je določena z metodologijo. Ta pravica se lahko uveljavlja individualno ali prek kolektivnih upravnih organov. Dogovor med kolektivnimi organizacijami in uporabniki iz navedenega zakona o dogovorjenih metodologijah je zabeležen v protokolu, ki ga hrani Oficiul Român pentru Drepturile de Autor (romunski urad za avtorske pravice; v nadaljevanju: ORDA). Tako objavljene metodologije lahko uveljavljajo vsi uporabniki v sektorju glede katerega so tekla pogajanja.

Decizia nr. 399/2006 ORDA pentru publicarea în *Monitorul Oficial al României*, Partea I, a Metodologiei privind comunicarea publică a fonogramelor publicate în scop comercial sau a reproducerilor acestora și tabelele cuprinzând drepturile

patrimoniale ale artiștilor interpreți ori executanți și producătorilor de fonograme (odločba št. 399/2006 o objavi Metodologije za priobčitev fonogramov, izdanih v komercialne namene, ali njihovih reprodukcij in tabel z lastninskimi pravicami izvajalcev in proizvajalcev fonogramov, javnosti v *Monitorul Oficial al României*, del I), kakor je bila spremenjena z odločbo ORDA št. 189/2013

„1. *Priobčitev fonogramov, izdanih v komercialne namene, ali njihovih reprodukcij javnosti* pomeni priobčitev teh fonogramov javnosti v javnih prostorih (zaprtyh ali odprtih), ne glede na način priobčitve, z mehanskimi, elektroakustičnimi ali digitalnimi sredstvi (ojačevalni sistemi, oprema za reprodukcijo zvočnih ali avdiovizualnih posnetkov, radijski ali televizijski sprejemniki, računalniška oprema itd.).

[...] (ni prevedeno)

3. *Uporabnik fonogramov* v smislu te metodologije pomeni vsako pooblaščno fizično ali pravno osebo, ki javnosti priobčuje fonograme, izdane v komercialne namene, ali njihove reprodukcije v prostorih, ki jih poseduje iz katerega koli naslova (lastništvo, upravljanje, najem, podnajem, izposoja itd.).

[...] (ni prevedeno)

5. Uporabnik mora pridobiti dovoljenja v obliki neizključnih licenc, ki jih izdajo kolektivne organizacije [...] (ni prevedeno) proizvajalcev fonogramov za priobčitev fonogramov, objavljenih v komercialne namene, javnosti [...] (ni prevedeno), v zameno za nadomestilo v skladu s spodnjimi preglednicami, ne glede na dejansko trajanje priobčitve javnosti. [...] (ni prevedeno)“.

Preglednica iz točke 5 zgoraj določa mesečno nadomestilo v višini 30 romunskih lejev (RON) na vagon za vlakovne kompozicije, opremljene z napravami za zvočno komunikacijo.

Zakonik o civilnem postopku

Člen 329 določa, da se „[v] primeru domnev, ki so prepuščene nadzoru in prosti presoji sodišča, to sodišče nanje lahko sklicuje le, če imajo takšno težo in moč, da iz njih izhaja verjetnost domnevnega dejstva; vendar so te domneve dopustne le v primerih, ko zakon dopušča dokazovanje s pričami“.

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka v glavni stvari

- 1 Tožeča stranka je kolektivna organizacija, ki jo je ORDA imenovala za zbiranje nadomestil, ki pripadajo proizvajalcem fonogramov. Tožena stranka je dejavna v javnem železniškem potniškem prometu.
- 2 Za nekatere kategorije vlakov, ki jih upravlja tožena stranka, je opremljenost potniških vagonov z napravami za zvočno komunikacijo obvezna na podlagi

odloka ministra za promet. Za druge kategorije takšna oprema ni bila navedena. Med strankama je sporno, ali zadevna oprema omogoča priobčitev fonogramov, kar predložitveno sodišče šteje za dejstvo, ki ga je treba ugotoviti z dodatnimi dokazi ob upoštevanju odgovora Sodišča. Prav tako ni neposrednih dokazov o predvajanju fonogramov kot glasbe v ozadju v železniških vagonih, ki jih je uporabljala tožena stranka.

- 3 Tožeča stranka je s tožbo, ki jo je 2. decembra 2013 vložila pri Tribunalul București (višje sodišče v Bukarešti), v bistvu zahtevala, naj se toženi stranki naloži plačilo pravičnega nadomestila za priobčitev glasbenih del javnosti na potniških vlakih. Tribunalul București (višje sodišče v Bukarešti) je tožbo zavrnilo, ker je menilo, da se za priobčitev javnosti štejejo le naprave za zvočno komunikacijo, ki tehnično javnosti omogočajo dostop do zvočnih posnetkov, in da tega vidika tožeča stranka ni dokazala. Pritožnica je zoper to sodbo vložila pritožbo pri predložitvenem sodišču.

Bistvene trditve strank v postopku v glavni stvari

- 4 Tožeča stranka trdi, da že sam obstoj naprav za zvočno komunikacijo v vagonih potniških vlakov, ki jih upravlja tožena stranka, pomeni dejanje priobčitve javnosti. Poleg tega naj ne bi bilo potrebno razlikovati med vagoni z enostavnimi napravami za zvočno komunikacijo na eni strani in vagoni z napravami za zvočno komunikacijo, ki imajo tudi potrebno opremo za predvajanje fonogramov, na drugi strani, saj naj bi vse naprave za zvočno komunikacijo tožene stranke omogočale tudi priobčitev javnosti fonogramov.
- 5 Tožena stranka predlaga zavrnitev te utemeljitve, ker trdi, da se pravično nadomestilo dolguje le za dejanja priobčitve javnosti, ki vključujejo dejansko predvajanje fonogramov, česar pa tožeča stranka ni dokazala. Poleg tega tehničnih naprav za zvočno komunikacijo, ki so obvezne v skladu z nacionalno zakonodajo in zakonodajo Evropske unije, ni mogoče enačiti s priobčitvijo javnosti in ne morejo biti zadostna podlaga za obstoj domneve o priobčitvi javnosti.
- 6 Med postopkom na prvi stopnji je tožena stranka predlagala, naj se Sodišču ta vprašanja predloži v predhodno odločanje, vendar je Tribunalul București (višje sodišče v Bukarešti) ta predlog zavrnilo. Predložitveno sodišče je na ta vprašanja po uradni dolžnosti ponovno opozorilo stranke in odločilo, da jih predloži Sodišču.

Kratka obrazložitev predloga za sprejetje predhodne odločbe

- 7 V zvezi s **prvim vprašanjem** predložitveno sodišče meni, da je treba preučiti dve podvprašanji, in sicer: (1) ali namestitev naprav za zvočno komunikacijo pomeni priobčitev javnosti in (2) ali je predvajanje e glasbe v ozadju v vagonih potniških vlakov pridobitne narave.

- 8 V zvezi s *prvim podvprašanjem* se predložitveno sodišče sklicuje na sodbo z dne 7. decembra 2006 v zadevi SGAE, v kateri je Sodišče odločilo, da obstoj televizijskih sprejemnikov v hotelskih sobah in zagotavljanje televizijskega signala v sobah hotelskim gostom, ki so - glede na to, da se pogosto izmenjujejo - nova javnost, pomeni dejanje priobčitve javnosti, ki se izvaja z namenom ustvarjanja dobička, saj gre za dodatno hotelsko storitev. Na podlagi te sodne prakse Sodišča bi večina nacionalnih sodišč menila, da namestitev naprav za javno predvajanje zvočnih posnetkov pomeni priobčitev javnosti, ne glede na to, ali je do priobčitve dejansko prišlo ali ne.
- 9 Vendar predložitveno sodišče meni, da to ne ustreza smislu sodne prakse Sodišča. Na podlagi analize sodbe z dne 7. decembra 2006, SGAE, in sodbe z dne 15. marca 2012, Phonographic Performance (Irska), namreč ugotavlja, da zgolj namestitev televizijskih sprejemnikov v hotelske sobe ne zadostuje, saj je potrebno tudi zavestno dejanje upravljavca hotela, da strankam, ki pomenijo „novo javnost“, v sobah zagotovi televizijski signal.
- 10 Ob upoštevanju te sodne prakse v obravnavani zadevi to sodišče meni, da mora tožeča stranka dokazati ne le obstoj naprav za zvočno komunikacijo, temveč tudi namen tožene stranke, da javno priobči fonograme potnikom, tako da z različnimi dokaznimi sredstvi dokaže dejansko priobčitev javnosti v potniških vlakih.
- 11 Kar zadeva *drugo podvprašanje*, bi ga bilo treba preučiti, če bi Sodišče odločilo, da je že sam obstoj naprav za zvočno komunikacijo enakovreden dejanju priobčitve javnosti. V skladu s sodno prakso Sodišča je v okviru presoje obstoja dejanja priobčitve javnosti eno od pomembnih meril pridobitnost priobčitve.
- 12 V zvezi s tem se predložitveno sodišče sklicuje na sodbo z dne 7. decembra 2006, SGAE, in sodbo z dne 4. oktobra 2011, Football Association Premier League in drugi, v katerih je ugotovilo, da če bi železniški prevoznik opremil nekatere vagona z napravami, s katerimi bi lahko potniki individualno dostopali do glasbenih del ali del intelektualne stvaritve na splošno (na primer zasloni na dotik, radijski sprejemniki, slušalke, ki omogočajo izbiro določenih avdiovizualnih ali glasbenih del), bi ta storitev pomenila priobčitev javnosti in bi bila nedvomno ponujena z namenom povečati komercialno privlačnost potovanja z vlakom in s tem ustvarjanja dobička.
- 13 Po drugi strani pa bi bila pridobitnost priobčitve vprašljiva, če bi bila glasba ali glasbeni odlomki na voljo le kot glasba v ozadju med vožnjo z vlakom. Težko je trditi, da bi morebitni potnik izbral vlak, s katerim bo potoval, glede na glasbo, ki bi jo lahko poslušal med potovanjem. Poleg tega bi bila konkurenca v železniškem sektorju v Romuniji zelo omejena, saj na večini prog deluje le en prevoznik. Pomembna merila so torej vozni red vlaka, ponudba direktnega prevoza, trajanje potovanja in udobje vagonov, pri čemer pa zadnji vidik ne vključuje glasbe, ki se predvaja vsem potnikom, saj je lahko, prav nasprotno, za večino potnikov moteča.

- 14 V zvezi s tem se predložitveno sodišče sklicuje na ugotovitve Sodišča v sodbah z dne 15. marca 2012, SCF, in z dne 31. maja 2016, Reha Trening, ter meni, da je dejansko stanje v obravnavani zadevi precej podobno tistemu v zadevi, v kateri je bila izdana prva od teh sodb, pri čemer je odločilen kvazimonopol v sektorju železniškega prevoza, ki potnikom ne omogoča dejanske izbire zadevne storitve.
- 15 V zvezi z **drugim vprašanjem za predhodno odločanje** predložitveno sodišče poudarja, da nacionalna zakonodaja zahteva, da so nekateri potniški vagoni opremljeni z napravami za zvočno komunikacijo, in da je za vsako vlakovno kompozicijo z napravo za zvočno komunikacijo v skladu z metodologijo, odobreno z odločbo ORDA št. 399/2006, obvezno plačilo nadomestila. Zato v tem primeru velja izpodbojna domneva o priobčitvi javnosti.
- 16 Vendar pa obvezni sistem kolektivnega upravljanja, ki ga je sprejela nacionalna zakonodaja, in pravila v zvezi z obveznim splošnim učinkom dogovorjenih metodologij ne morejo spremeniti mehanizma za uporabo člena 3 Direktive 2001/29, če obstoj komunikacijskih sredstev sam po sebi dejansko zadošča za nastanek obveznosti plačila nadomestila. Samega obstoja tehničnih sredstev, s katerimi je mogoče izvesti dejanje priobčitve javnosti, ni mogoče enačiti s samo priobčitvijo in pravno ne more biti podlaga za obveznost plačila nadomestila.
- 17 Zato domneve, kot je ta iz drugega vprašanja, ni mogoče izpeljati zgolj iz obstoja naprav za zvočno komunikacijo, saj je treba dokazati tudi druge okoliščine, ki kažejo na obstoj dejanske priobčitve javnosti.